

CZYM SĄ DOPALACZE?

Dopalacze to produkty pochodzenia syntetycznego lub naturalnego sprzedawane w sklepach internetowych lub poprzez sieć sklepów stacjonarnych. Sprzedawcy reklamują je jako środki:

- pobudzające
- wspomagające (poprawiające pamięć i koncentrację uwagi)
- pozwalające zrelaksować się

JAK ROZPOZNAĆ, ŻE KTOŚ JEST POD WPŁYWEM DOPALACZY?

Podobnie jak w przypadku narkotyków, objawy używania zależą od rodzaju substancji, przyjętej dawki i cech psychofizycznych danej osoby. Nie ma jednego wzorca reakcji na przyjętą substancję – tolerowana przez organizm jednego człowieka, dla innego może być groźną w skutkach trucizną.

W zależności od substancji mogą wystąpić następujące objawy:

- przyływ energii
- podwyższenie nastroju
- rozdrażnienie
- huśtawka nastroju
- pobudzenie psychoruchowe
- napady szału
- stany depresyjne
- halucynacje wzrokowo-słuchowe
- utrata apetytu
- bezsenność
- przekrwienie gałek ocznych
- wymioty biegunka

Powodowane przez „dopalacze” zmiany świadomości lub stany pobudzenia ograniczają zdolność oceny i kontroli sytuacji, co zwiększa ryzyko niebezpiecznego wypadku, odniesienia urazu czy utraty przytomności. Używanie dopalaczy może spowodować skutki śmiertelne.

JAK WYGLĄDAJĄ DOPALACZE?

Postać fizyczna tych produktów jest zbliżona wyglądem do narkotyków. „Dopalacze” występują w postaci białego proszku, kapsułek lub tabletek, suszu roślinnego (liście, nasiona, skrzęty), suszu grzybów. Mogą być przyjmowane doustnie, donosowo, w postaci wywaru lub do palenia.

MITY I PRAWDA O DOPALACZACH

▪ „dopalacze są bezpieczną alternatywą dla substancji nielegalnych”

Zamieszczane na stronach internetowych informacje na temat badań rzekomo potwierdzających brak szkodliwości określonych substancji stwierdzają, że przynajmniej niektóre „dopalacze” są „bezpieczną alternatywą dla szkodliwych efektów nielegalnych i uzależniających narkotyków”. Podczas, gdy informacje z badań dotyczą jedynie faktu, że nie zawierają one substancji objętych kontrolą prawną, co nie jest równoznaczne z tym, że oferowane produkty są bezpieczne dla użytkowników. Nie ma zatem mowy o żadnych certyfikacie bezpieczeństwa używania.

Prawdą jest, że liczba wiarygodnych badań i analiz na temat „dopalaczy” w większości będących nowo zsyntetyzowanymi substancjami, jest bardzo ograniczona. Zanim nowa substancja trafi do rąk lekarzy i wejdzie do powszechnego użytku jako lek, musi przejść wszechstronne testy laboratoryjne, próby na zwierzętach doświadczalnych i trzy fazy badań z udziałem ludzi, czyli badań klinicznych. Od zsyntetyzowania biologicznie aktywnego związku do pojawienia się leku na rynku upływa z reguły kilkanaście lat, a koszty badań przedklinicznych i trzech faz klinicznych szacuje się obecnie na kilkaset milionów dolarów. Producenci „dopalaczy” nie zadają sobie tyle trudu, by stosować tę procedurę.

W ostatnim czasie były zgłoszenia do szpitali (głównie psychiatrycznych) spowodowanych używaniem „dopalaczy”. Istnieją także przesłanki do tego, by przypuszczać, że niektóre z nich mogą uzależniać.

▪ „dopalacze są wyrobami kolekcjonerskimi”

Na opakowaniach „dopalaczy” widnieją wyraźne ostrzeżenia: „Nie do spożycia przez ludzi”. Na niektórych opakowaniach można znaleźć także informację by „w przypadku spożycia niezwłocznie udać się do lekarza”. W sklepach, „dopalacze” sprzedawane są jako „produkty kolekcjonerskie”, co znaczy, że oferta adresowana jest do kolekcjonerów tabletek, którzy umieszczają je w klaserach i trzymają na półkach, obok kolekcji znaczków czy monet. Skoro produkty są bezpieczne, przebadane i legalne, dlaczego nie są zarejestrowane do użytku przez ludzi?

▪ „dopalacze są legalne w całej Europie”

Często można usłyszeć opinię, że „dopalacze” są legalne w całej Europie, podczas gdy poziom kontroli nad substancjami zawartymi w „dopalaczach” w poszczególnych krajach jest różny. Istnieją w Europie takie kraje, jak Wielka Brytania czy Holandia, które prowadzą politykę bardziej liberalną względem ww. substancji. Są także kraje, które prowadzą politykę bardziej restrykcyjną, a lista substancji zakazanych obejmuje bardzo szerokie spektrum substancji, w tym także większość składników „dopalaczy” (np. Szwecja, Belgia, Irlandia). Czy stwierdzenie, że dopalacze są legalne w Europie nie jest trochę na wyrost?

- **„poza tabletkami imprezowymi, dopalacze to w większości zioła lub ich mieszanki od setek lat wykorzystywane w obrzędach religijnych. Wszystkie są pochodzenia naturalnego. Żadnej chemii”**

Ostatnie badania przeprowadzone przez ekspertów chemii, między innymi w Austrii, Niemczech, a także w Polsce wykazały, że w składzie niektórych dostępnych na rynku mieszanek ziołowych znajduje się przynajmniej kilka syntetycznych agonistów receptorów kanabinoidowych takich jak JWH-018 czy CP-47,487. Wedle posiadanej obecnie wiedzy żadna z tych syntetycznych substancji nie występuje w naturze. Czy rzeczywiście wszystkie mieszanki ziołowe i zioła nie zawierają „żadnej chemii”?

CO ROBIĆ, JEŚLI MASZ PODEJRZENIE, ŻE DZIECKO UŻYWA DOPALACZY?

- Nie zwlekaj! Zareaguj od razu, ale nie działaj pod wpływem emocji - porozmawiaj z dzieckiem.
- Zapytaj o powody – dlaczego używa tych substancji.
- Uświadom mu konsekwencje i zagrożenia związane z ich używaniem.
- Porozmawiaj na temat nacisku i manipulacji ze strony grupy biorącej „dopalacze”.
- Powiedz, że martwisz się o nie i że zawiodło twoje zaufanie.
- Daj mu szansę poprawy, ale przyglądaj się uważnie postępowaniu.
- Nie daj się przekonać argumentom dziecka, że to niegroźne, naturalne substancje, „bezpieczna alternatywa dla narkotyków” lub że to taka moda.
- Jeżeli uznasz, że to konieczne wprowadź nowe zasady i konsekwencje (czasowe cofnięcie przywilejów, ograniczenie rozmów telefonicznych, kontaktów z rówieśnikami, dostępu do komputera itp.)
- Jeśli stwierdzisz, że zagrożenie jest poważne, szukaj pomocy u specjalistów.
- Sprawdź, czy w okolicy są sklepy z „dopalaczami”. Zawiąż koalicję z innymi rodzicami, porozmawiajcie o problemie w szkole – wspólnie łatwiej stawić czoła i znaleźć rozwiązanie.

Tekst na podstawie informacji Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

POMOC SPECJALISTÓW

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna ul.Grudziądzka 8
tel. 55 279 21 19

Ośrodek Interwencji Kryzysowej
ul. Warszawska 14
tel. 55 279 70 13

Przychodnia Leczenia Uzależnień
ul. Warszawska 18A
tel. 55 646 44 04

Antynarkotykowa Poradnia Internetowa
www.narkomania.org.pl

Antynarkotykowy Telefon Zaufania
801 199 990
Czynny codziennie od 16 do 21